

Результати

консультацій з органами виконавчої влади у процесі стратегічної екологічної оцінки проєкту Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року

1. Відомості про оприлюднення документів, які стосуються стратегічної екологічної оцінки

На виконання ст.10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» для визначення обсягу досліджень, методів екологічної оцінки, рівня деталізації інформації, що має бути включена до Звіту про стратегічну екологічну оцінку, Менською міською радою було підготовлено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року (далі Стратегія та План заходів).

Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки була оприлюднена шляхом розміщення на офіційному веб-сайті Менської міської ради (<https://mena.cg.gov.ua/index.php?id=510554&tp=page>) та внесена до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки (реєстраційний номер справи № 10-01-12842-25) з метою одержання зауважень і пропозицій громадськості, а також для проведення консультацій з органами виконавчої влади.

Менською міською радою повідомлено громадськість про оприлюднення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та проєкту Стратегії та Плану заходів у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 12 Закону «Про стратегічну екологічну оцінку», та забезпечено вільний доступ громадськості до документів протягом усього строку громадського обговорення. Повідомлення про оприлюднення Заяви про визначення обсягу СЕО було розміщено на офіційному веб-сайті Менської міської ради, у публічних місцях (на дошках оголошень) сільських населених пунктів та внесено до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки. Строк громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки тривав 10 днів з дня її оприлюднення (з 13.01.2025 р. до 22.01.2025 р. включно).

За результатом розгляду Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Стратегії та Плану заходів під час консультацій з органами виконавчої влади отримано лист від Департаменту екології та природних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації (лист № 06-10/165 від 20.01.2025 року) з рекомендацією дотримання чинних нормативних документів при підготовці звіту про стратегічно екологічну оцінку та зауваженнями та лист від Управління охорони здоров'я Чернігівської обласної державної адміністрації (лист № 01-07/345 від 17.01.2025 року) з одним зауваженням та рекомендацією, які були враховані у Звіті.

2. Відомості про консультації з органами виконавчої влади щодо проєкту Стратегії та Плану заходів, а також Звіту про стратегічну екологічну оцінку

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проєкту Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року та сам проєкт Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року були розміщено на офіційному сайті Менської міської ради (<https://mena.cg.gov.ua/index.php?id=511882&tp=page>) та внесено до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки 30.01.2025 р. Повідомлення про оприлюднення проєкту Стратегії та Плану заходів, а також Звіту про стратегічну екологічну оцінку було розміщено на офіційному сайті Менської міської ради, у публічних місцях (на дошках оголошень) сільських населених

Управління охорони здоров'я Чернігівської обласної державної адміністрації (лист № 01-07/345 від 17.01.2025 року) з одним зауваженням та рекомендацією, які були враховані у Звіті.

пунктів та внесено до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки. Процедура громадського обговорення тривала з 30.01.2025 р. до 01.03.2025 р.

Органи виконавчої влади в межах строку проведення консультацій мали право подати зауваження та пропозиції до проєкту Стратегії та Плану заходів, а також Звіту про стратегічну екологічну оцінку шляхом внесення їх до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

За результатом консультацій з органами виконавчої влади у процесі стратегічної екологічної оцінки отримано листи від:

- Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 24.02.2025 №25/7-21/2574-25 (із пропозиціями та зауваженнями);
- Департаменту екології та природних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації від 28.02.2025 № 06-10/496 (із пропозиціями та зауваженнями);
- Управління охорони здоров'я Чернігівської обласної державної адміністрації від 28.02.2025 № 01-07/1120.

ДОВІДКА

про консультації з органами виконавчої влади в процесі стратегічної екологічної оцінки проекту Стратегії розвитку Мєнської мїської територіальної громади на період до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 роки з Стратегії розвитку Мєнської мїської територіальної громади на період до 2027 року

№ з/п	Уповноважений орган	Редакція частини проекту ДДП/звіт про CEO, до якого вистовлено зауваження (пропозиції)	Список зауваження / пропозиції	Спосіб врахування	Обґрунтування
ДО ПРОЄКТУ СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ					
1.	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України	До проекту Стратегії і Плану заходів в цілому	Пропозиція. розглянути доповнення Проекту та опрацювати визначення завдань і заходів щодо наступного: - створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, визначення ділянок для заповідного фонду; - розроблення та реалізації місцевої схеми формування екомережі; - відновлення антропогенно змінених екосистем, рекультивації порушених земель, консервації деградованих, малопродуктивних та техногенно-забруднених земель; - створення і відновлення сіножатей та пасовищ; - відтворення лісів, створення нових та реконструкції існуючих пожезахисних лісових смуг та інших захисних насаджень; - реалізації добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель». Відповідно показники ефективності реалізації Проекту пропонуємо доповнити такими індикаторами: - площа лісів та лісистість території; - площа відновлених земель та екосистем, площа рекультивованих земель та земель, на яких проводяться заходи з консервації; - кількість територій та об'єктів природно-заповідного фонду, площа земель території та об'єктів природно-заповідного фонду; - площа територій національної екологічної мережі; - площа сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей та пасовищ) та їх частка у загальній площі території;	Відхилено	З огляду на те, що ліси займають біля 9 % від загальної площі громади, а також наближеність території громади до кордону з РФ, періодичних бомбардувань, невизначеності щодо перебігу воєнних дій у найближчій перспективі, а також обмеженості фінансових ресурсів бюджету територіальної громади, питання щодо включення до проекту документа запропонованих завдань, заходів та відповідних показників ефективності реалізації Стратегії будуть розглянуті після завершення воєнного стану в Україні. За підсумком їх розгляду (у разі позитивного рішення), міською радою будуть внесені відповідні доповнення до Стратегії та Плану заходів у наступний програмний період.

			вміст органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь.		
2.	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України	До проекту Стратегії і Плану заходів в цілому	Пропозиція. Забезпечити збереження у довгостроковій перспективі природних оселищ та видів природної фауни і флори, що підлягають особливій охороні в Європі та вказані у стандартних формах даних територій Смарагдової мережі, що розміщені на офіційному сайті Ради Європи: https://www.coe.int/en/web/bem-convention/emerald-viewer .	Враховано	До Проекту додана відповідна інформація.
3.	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України	До проекту Стратегії і Плану заходів в цілому	Рекомендація. Оскільки на території громади розташовані 25 об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 3,4 тис. га (3,3% від загальної площі території громади), серед яких 2 – загальнодержавного значення (524 га), у матеріалах Проекту рекомендуємо наступне: забезпечити врахування вимог статей 7, 26, 28 та ін. Закону України «Про природно-заповідний фонд України» щодо існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду; врахувати питання охорони дикої флори та фауни і природних середовищ існування на територіях Смарагдової мережі, дотримання вимог Бернської конвенції (у т.ч. резолюцій 4, 6 її Постійного комітету); навести інформацію щодо охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного фонду.	Враховано	До Проекту додана відповідна інформація.
4.	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації	До проекту Стратегії та Звіту про CEO	Рекомендація. Проект та відповідно Звіт необхідно доповнити заходами щодо адаптації до зміни клімату із врахуванням Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.05.2024 № 483-р та Закону України «Про основні засади державної кліматичної політики».	Враховано	До Проекту та Звіту додана відповідна інформація.
5.	Управління охорони здоров'я Чернігівської обласної державної адміністрації	До проекту Стратегії та Звіту про CEO	Зауваження. Розділ «Природно-ресурсний потенціал» - відсутні дані про лабораторний контроль показників води поверхневих водоемів, що є на території громади (р. Десна та р. Мена - рекреаційна зона (місце відпочинку) населення	Враховано	Додана відповідна інформація у Розділ «Природно-ресурсний потенціал» Стратегії.
6.	Управління охорони здоров'я Чернігівської	До проекту Стратегії	Зауваження. В розділі «Охорона здоров'я та медичні послуги» відсутня інформація про стан захворюваності населення громади на інфекційні та	Відхилено	У розділі зазначено: «Менський ЦПМСД має 4 пакети медичних послуг: «Первинна медична допомога», «Супровід та лікування дорослих та

обласної державної адміністрації	неінфекційні хвороби і дані про охоплення імунопрофілактикою як дітей, так і дорослого населення громади.	Дітей, хворих на туберкульоз, на первинному рівні медичної допомоги», «Супровід та лікування дорослих та дітей з психічними розладами, на первинному рівні медичної допомоги». Таким чином, згадана у зауваженні інформація використовується на фаховому рівні.	Дітей, хворих на туберкульоз, на первинному рівні медичної допомоги», «Супровід та лікування дорослих та дітей з психічними розладами, на первинному рівні медичної допомоги». Таким чином, згадана у зауваженні інформація використовується на фаховому рівні.
7. Управління охорони здоров'я Чернігівської обласної державної адміністрації	До проекту «Державна стратегія розвитку водних ресурсів України» - не вказані населені пункти, які забезпечені централізованим водопостачанням, відсутні дані якості води питної, відсутня інформація про паспортизовані колодязі громадського користування громади.	Зауваження. Розділ «Комуніальне господарство та послуги» - не вказані населені пункти, які забезпечені централізованим водопостачанням, відсутні дані якості води питної, відсутня інформація про паспортизовані колодязі громадського користування громади.	У розділі вказано «У Мені дві частини міста не забезпечені водою. Що стосується сіл, то 9 з них мають часткові локальні водопровідні мережі». До розділу «Комуніальне господарство та послуги» додана інформація про якість води питної.
ДО ЗВІТУ ПРО СЕО			
1. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів	До Звіту про СЕО загалом	Враховано	До Звіту внесені відповідні доповнення.
	Пропозиція. У Проекті та Звіті пропонуємо врахувати наявність: Національного плану управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 № 1353-р; Державної стратегії управління лісами України до 2035 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р; Водної стратегії України на період до 2050 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134; Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р; Плану заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р; рішення Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням, створеної згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 20, зокрема, стосовно схвалення представлених НААН добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель (далі – НРДЗ) за напрямом «Підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах», а також допоміжних заходів щодо досягнення НРДЗ за напрямками «Відновлення зрошення і поліпшення екологомеліоративного		

			стану зрошуваних земель» та «Відновлення та сталі використання торфовищ» (https://mer.gov.ua/news/32479.html). Відповідні завдання і заходи щодо НРДЗ також зазначені у рішенні Ради національної безпеки і оборони України від 23.03.2021 № 111/2021 «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації».			
2.	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів	До розділу 2 Звіту про CEO	Пропозиція. У Звіті пропонуємо опрацювати наведення повної та взаємоузгодженої між окремими розділами інформації щодо визначення, опису та оцінювання наслідків для всіх передбачених статтею 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» складових довкілля – флори, фауни, біорізноманіття, надр, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодії цих факторів. Зокрема, у розділі 2 Звіту відсутня інформація щодо надр, ландшафту, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини, що потребує доопрацювання.	Враховано	Розділ 2 Звіту доповнено відповідною інформацією (сторінка 19).	
3.	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів	До розділу 6 Звіту про CEO	Зауваження. У розділі 6 Звіту не зазначено про можливий вплив на територію Смарагдової мережі Chernihivske Rodesennia (код UA00000058), яка потрапляє в межі Проекту.	Враховано	Розділ 6 Звіту доповнено відповідною інформацією (сторінка 49).	
4.	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів	До розділу 7 Звіту про CEO	Зауваження. У розділі 7 Звіту не зазначено про відповідні заходи, які заплановано вжити стосовно негативних наслідків від реалізації Проекту для території Смарагдової мережі Chernihivske Rodesennia (код UA00000058).	Враховано	Розділ 7 Звіту доповнено відповідною інформацією (сторінка 49).	
5.	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації	До розділу 7 Звіту про CEO	Зауваження. У розділі 7 Звіту не зазначено заходи, які заплановано вжити стосовно наслідків від реалізації Проекту для територій природно-заповідного фонд	Враховано	План заходів з реалізації Стратегії включає заходи з запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Стратегії, які застосовуватимуться в межах повноважень виконавчих органів місцевих рад, визначених ст. 33 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».	
6.	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів	До розділу 8 Звіту про CEO	Зауваження. У розділі 8 Звіту розглянуто лише одну альтернативу – «нульову альтернативу». Відсутність опису альтернативних сценаріїв не дозволяє виконати вимогу частини шостої статті 13 Закону	Враховано	Розділ 8 доповнено відповідною інформацією (сторінка 50).	

	Україні «Про стратегічну екологічну оцінку», відповідно до якої замовник у довідці про консультації обґрунтовує обрання саме цього документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження, серед інших виправданих альтернатив, представлених до розгляду.		Україні «Про стратегічну екологічну оцінку», відповідно до якої замовник у довідці про консультації обґрунтовує обрання саме цього документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження, серед інших виправданих альтернатив, представлених до розгляду.		
7.	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації	До розділу 9 Звіту про SEO природно-заповідного фонду.	Завваження. У таблиці 15 Звіту потребують уточнення індикатор кількості об'єктів природно-заповідного фонду.	Враховано	Відповідний зміст таблиці 15 виправлений.
8.	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації	До розділу 9 Звіту про SEO	Інформування. Розділ 9 Звіту необхідно привести у відповідність до вимог пункту 5 Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1272.	Враховано	Інформація розділу 9 Звіту приведена у відповідність до вимог пункту 5 Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1272.
9.	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації	До розділу 9 Звіту про SEO	Пропозиція. У розділі 9 Звіту Департамент рекомендує виразити екологічні індикатори для моніторингу виконання програми у відсотковому співвідношенні до загального показника (наприклад, загальної площі громади, загальної чисельності населення громади тощо) та/або у формі приросту або зменшення у порівнянні з попереднім періодом.	Враховано частково	Індикатори для моніторингу наслідків виконання Стратегії та Плану заходів частково виправлені (стор. 53).
10.	Управління охорони здоров'я Чернігівської обласної державної адміністрації	До розділу 9 Звіту про SEO	Завваження. В розділі 9 «Звіт про стратегічну екологічну оцінку» - заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довілля, у тому числі для здоров'я населення додати до переліку показники (індикатори) моніторингу – демографічні показники та рівні інфекційної та неінфекційної захворюваності	Враховано частково	Індикатори для моніторингу наслідків виконання Стратегії та Плану заходів частково додані (стор. 53).

Секретар Менської міської ради

Юрій СТАЛЬНИЧЕНКО

3. Обґрунтування обрання саме цього документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження серед інших виправданих альтернатив, представлених до розгляду

Аналіз та оцінка соціально-економічної, демографічної, екологічної ситуації в громаді, дає змогу припустити, що будуть проводитися заходи із збереження поточного стану довкілля. В ході проведення СЕО здійснено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку громади та підвищення якості життя населення.

Підготовлений проєкт Стратегії та Плану заходів з її реалізації загалом враховує принципи екологічної збалансованості (сталого розвитку) громади та зорієнтований на зниження антропогенного впливу на довкілля. У структурі цілей Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року є Стратегічна ціль 2. «Розвинута та дружня до довкілля інфраструктура забезпечує усім мешканцям комфорт, безпечний та доступний громадський простір», яка передбачає виконання завдань (проєкти на їх реалізацію), скеровані на пом'якшення негативних наслідків зміни клімату, зокрема, запровадження комплексного підходу до управління відходами, створення умов для екологічної безпеки мешканців та гостей громади.

На стан здоров'я населення матимуть позитивний вплив заходи та проєкти оперативної цілі 3.2. «Усі мешканці та мешканки громади мають всебічний доступ до публічних послуг у відповідності до своїх потреб», завдання 3.2.1. «Забезпечити надання якісних медичних послуг в громаді». Вони скеровані на збереження здоров'я і життя мешканців громади та ВПО, мають просвітницький характер.

Проєкт Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади до 2027 року (а також проєкти Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади до 2027 року, які скеровані на досягнення визначених в Стратегії цілей) узгоджується з основними засадами збереження довкілля та адаптації до змін клімату, визначеними в документах державного планування, які охоплюють різні складові довкілля, а також здоров'я населення (Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року, Водна стратегія України на період до 2050 року, Енергетична стратегія України до 2050 року, Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року; та іншими).

Головними екологічними проблемами Менської СТГ є: забруднення атмосферного повітря та ґрунтів шкідливими викидами, які спричиняють транспортні засоби, особливо в місцях житлової забудови; фізичний і моральний знос мереж водопостачання і водовідведення; проблеми з доступом мешканців до питної води; високий вплив вітрової ерозії на ґрунти; поширення карантинних бур'янів на території громади. Реалізація Стратегії та Плану заходів не передбачає появу нових негативних наслідків для довкілля. Водночас реалізація багатьох оперативних цілей і завдань Стратегії та проєктів місцевого розвитку Плану заходів сприятиме покращенню екологічної ситуації в громаді. За умов дотримання та виконання захисних і охоронних заходів, що відповідають чинним нормативним вимогам, ймовірність появи впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значні кумулятивні та синергічні наслідки для довкілля, в т. ч. здоров'я населення, є незначними.

Відтак Стратегія та План заходів спрямовані на екологічно збалансований розвиток і тому не потребують альтернативних цілей та пріоритетів, а також альтернативних варіантів розвитку.

Підсумовуючи усі отримані зауваження і пропозиції, приймаємо запропонований проєкт ДДП до затвердження серед інших альтернатив.

За результатами консультацій з органами виконавчої влади у процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки проєкту Стратегії та Плану заходів вирішено:

1. Погодити Звіт про СЕО проєкту Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації

Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року з урахуванням результатів громадського обговорення та консультацій з органами виконавчої влади у процесі стратегічної екологічної оцінки.

2. Підготувати та подати проєкт рішення міської ради «Про Стратегію розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року та План заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року» на затвердження міській раді.
3. Менська міська рада протягом п'яти робочих днів з дня затвердження Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року розміщує на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки затверджений документ державного планування (крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом), рішення про його затвердження, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, і письмово повідомляє про це Міндовкілля, а також Чернігівську обласну державну адміністрацію.

Секретар Менської міської ради

Юрій СТАЛЬНИЧЕНКО

3. Менська міська рада протягом п'яти робочих днів з дня затвердження Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року та Плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на період до 2027 року розміщує на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки затверджений документ державного планування (крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом), рішення про його затвердження, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, і письмово повідомляє про це Міндовкілля, а також Чернігівську обласну державну адміністрацію.

Секретар Менської міської ради

Юрій СТАЛЬНИЧЕНКО